

***Konwencja dotycząca praw i zwyczajów wojny lądowej ( IV konwencja haska ), Haga,  
18 października 1907 r.***

*( Dz. U. z 1927r., nr 21, poz. 161 )*

Zważywszy, że, poszukując sposobów zachowania pokoju i zapobieżenia zbrojnym starciom pomiędzy narodami, ważnym jest jednocześnie zająć się tym wypadkiem, gdy zwrócenie się do oręża nastąpiłoby wskutek wydarzeń, których ich usiłowania nie mógłby odwrócić;

ożywione pragnieniem służenia i w tej ostatecznej ewentualności interesom ludzkości i wzrastającym wymaganiom cywilizacji;

uważając, że należy w tym celu dokonać rewizji praw i ogólnych zwyczajów wojennych, bądź dla dokładniejszego określenia ich, bądź dla pewnego ich ograniczenia celem osłabienia, o ile to możliwe, ich surowości,

uznały za potrzebne uzupełnić i ściślej określić co do pewnych punktów dzieło pierwszej Konferencji Pokoju, która przejmując, w dalszym ciągu Konferencji Brukselskiej 1874 r., idee, poddane przez mądrą i szlachetną przezorność, powzięła postanowienia w przedmiocie określenia i uregulowania zwyczajów wojny na lądzie.

Zdaniem Wysokich Układających się Stron, postanowienia te, których ułożenie spowodowane zostało pragnieniem umniejszenia nieszczęść wojny, o ile konieczności wojskowe na to pozwalają, mają służyć jako ogólna reguła postępowania dla prowadzących wojnę w ich wzajemnych stosunkach, oraz w stosunkach do ludności.

Jednakże było niemożliwym na razie uzgodnienie odnośnych postanowień, rozciągających się na wszystkie okoliczności mogące mieć miejsce w praktyce.

Skądinąd nie mogło być zamiarem Wysokich Układających się Stron, aby wypadki nieprzewidziane zostały z braku sformułowanych pisemnie postanowień pozostawione dowolnej ocenie ze strony dowodzących wojskami.

Zanim bardziej wyczerpujący kodeks praw wojennych będzie mógł być ułożonym, Wysokie Układające się Strony uważają za właściwe skonstatować, że w wypadkach, nieobjętych przepisami obowiązującymi, przyjętymi przez nie, ludność i strony wojujące pozostają pod opieką i władzą zasad prawa narodów, wypływających ze zwyczajów, ustanowionych między cywilizowanymi narodami, oraz z zasad humanitarności i wymagań społecznego sumienia.

Oświadczają one, że w tym sensie należy rozumieć zwłaszcza artykuły 1 i 2 przyjętego regulaminu.

Wysokie Układające się Strony, pragnąc zawrzeć nową konwencję w tym celu, mianowały swymi pełnomocnikami: (...),

Którzy po wymianie swych pełnomocnictw, uznanych za dobre i należyte co do formy, zgodzili się na następujące postanowienia:

**Artykuł 1**

Mocarstwa Układające się wydadzą swym siłom zbrojnym lądowym instrukcje, zgodnie z "Regulaminem dotyczącym praw i zwyczajów wojny lądowej", załączonym do niniejszej konwencji.

**Artykuł 2**

Postanowienia, zawarte w regulaminie, wspomnianym w art. 1 oraz niniejszej konwencji, obowiązują tylko w stosunku pomiędzy Mocarstwami Układającymi się i tylko jeśli wszyscy wojujący należą do konwencji.

**Artykuł 3**

Strona wojująca, która by naruszyła postanowienia powyższego regulaminu, będzie pociągnięta do indemnizacji, jeśli tego zajdzie potrzeba. Strona ta będzie odpowiedzialną za każdy czyn osób, wchodzących w skład jej siły zbrojnej.

#### **Artykuł 4**

Niniejsza konwencja, należycie ratyfikowana, zastąpi w stosunkach pomiędzy Mocarstwami Układającymi się konwencję z 29-go lipca 1899 r., dotyczącą praw i zwyczajów wojny lądowej. Konwencja 1899 r. pozostaje obowiązująca w stosunkach pomiędzy mocarstwami, które ją podpisały, a które by nie ratyfikowały niniejszej konwencji.

#### **Artykuł 5**

Niniejsza konwencja będzie ratyfikowaną jak można najprędzej. Dokumenty ratyfikacyjne będą złożone w Hadze. Pierwsze złożenie ratyfikacji będzie stwierdzone przez protokół, podpisany przez przedstawicieli mocarstw, które uczestniczą w nim, oraz przez Ministra Spraw Zagranicznych Holandii.

Następne złożenia ratyfikacji dokonywać się będą za pomocą notyfikacji pisemnej, skierowanej na imię Rządu Holenderskiego z załączeniem dokumentu ratyfikacyjnego.

Zaświadczona kopia protokołu, dotyczącego pierwszego złożenia ratyfikacji oraz wspomnianych w poprzednim ustępie notyfikacji, jak również dokumentów ratyfikacyjnych, będą natychmiast doręczone staraniem Rządu Holenderskiego i drogą dyplomatyczną mocarstwom zaproszonym na drugą Konferencję Pokojową, jak również innym mocarstwom, które przystąpiły do konwencji. W wypadkach, przewidzianych w ustępie poprzednim, Rząd Holenderski zakomunikuje im równocześnie datę, w której tę notyfikację otrzymał.

#### **Artykuł 6**

Mocarstwa nie sygnujące konwencji mogą do niej przystąpić. Mocarstwo, które pragnie przystąpić, notyfikuje pisemnie swój zamiar Rządowi Holenderskiemu, przesyłając mu akt o przystąpieniu, który będzie złożony w archiwach wspomnianego Rządu.

Rząd ten prześle natychmiast wszystkim innym mocarstwom zaświadczoną kopie notyfikacji i aktu przystąpienia ze wskazaniem daty, w której on otrzymał notyfikację.

#### **Artykuł 7**

Niniejsza konwencja zacznie obowiązywać państwa, które wzięły udział w pierwszym złożeniu ratyfikacji w 60 dni od daty zaprotokołowania tego złożenia ratyfikacji, zaś mocarstwa, które ratyfikują lub przystąpią później - w 60 dni po otrzymaniu przez Rząd Holenderski notyfikacji o ratyfikacji przez nie lub o ich przystąpieniu.

#### **Artykuł 8**

Gdyby które z Mocarstw Układających się zechciało wypowiedzieć powyższą konwencję, winna być uczyniona pisemna notyfikacja Rządowi Holenderskiemu, który natychmiast prześle wszystkim innym mocarstwom kopie zaświadczoną tej notyfikacji, komunikując równocześnie datę, w której on ją otrzymał.

Wypowiedzenie konwencji obowiązywać będzie tylko to mocarstwo, które notyfikowało je i w jeden rok po dostarczeniu notyfikacji Rządowi Holenderskiemu.

**(Artykuł 9 opuszczono)**